

Magas tandíj — pontrendszer — nagy lemorzsolódás

Dr. Halász Előd nyilatkozata amerikai tapasztalatairól

Dr. Halász Előd egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem Germán Nyelvek és Irodalmak Tanszékének vezetője részt vett a TILLM-nek (Modern Nyelvek és Irodalmak Nemzetközi Szövetségének) a New York Egyetem rendezésében sorra került IX. kongresszusán. A kongresszus, melyen mintegy 100 előadás hangzott el a legkülönbözőbb tárgykörökben, hasznos eszmecserének bizonyult. Halász professzor előadásában a matematikai módszerek re- gényelméleten belüli felhasználhatóságának, lehető- ségével foglalkozott. Útja során ellátogatott 16 amerikai egyetemre is. Itt szerzett tapasztalatai iránt érdeklőd- tünk.

— Kétségtelenül érdekes benyomásokat szereztem az amerikai egyetemeken. De már előre meg kell jegyez- nem, a mi oktatási rendszerünkkel szinte lehetetlen összehasonlítani az övét. Kezdeve azon, hogy egyrészt állami, másrészt magánegye- temek vannak. Ez utóbbiak kétségtelenül drágábbak, de nem feltétlenül jobbak. Egy- egy állami egyetem létszá- ma 40—50 ezer fő. Azonban egész más a karok rendsze- re is, mint nálunk. Ezek az egyetemeken együtt van mindenféle szakág, az orvosi és műszaki karokat is magukba foglalják. Másik jellegzetességük a 10 osztá- lyos képzési rendszerből adódik. Itt kívánom meg- jegyezni, hogy a 10 osztályos iskolák általános részét sa- ját bevallásuk szerint is igen alacsony, s most tervezik fölfeljesztését. Am ezzel szemben az egyetemeken végzetek színvonala meglep-ően jó, ami nem utolsá- sorban a nagy számú lemor- zsolódással függ össze.

A középiskolák ilyen jel- legűből adódóan az egyete- mek első két évfolyama nagyjából a mi középiskolá-ink felső két osztályának fe- lel meg, érettségig hason- ló, de egyúttal szakképesí- tést is ad. Tehát az ottani

egyetemek csak harmadév- től hasonlíthatók a mi egye- temeinkhez. Ami a bölcsé- szeti karokat illeti — mivel én ezeket vizsgáltam — a tanrend nem kötött: egy-egy vizsgafokozathoz bizonyos pontszámot kell elérni. Ez a pontszám a látogatott kollé- giások számától, a vizsga- eredményektől és a dolgoz- toktól függ. Az egész egye- tem elvégzése körülbelül 6—7 év, azonban, hogy előbb, vagy még hosszabb idő alatt sikerül, az a hallgatótól függ, mennyi idő alatt tud- ja megszerezni az egy-egy fokozathoz szükséges pont- számot. Sok hallgató állás- ban van tanulmányai vég- zése közben. Ez érthető, ha arra is gondolunk, hogy egy fél év tandíja egy állami egyetemen 700, magánegye- temen 1200 dollár is van. Ezek a különbségek ki- vül a régi és új egyetemek

is különböznek egymástól. Érdekes, hogy az oktatásze- mélyzet elbírálásánál az a döntő tényező: mennyien iratkoznak be valakinek a kollégiumára. Tudományos dolgozataik nem közvetle- nül jönnek számításba — ámbar kétségtelen, hogy ilyen munkásságuk is von- zással van hallgatóikra. Az viszont kétségtelen, hogy a bölcsészkarokon is nagyon in- tenzív munkát kell végezni, nálunk ahhoz képest kény- telmes munka folyik. Ez nemcsak az oktatói karra, a hallgatókra is vonatkozik. Ennek tudható be, hogy akik végül eljutnak a legmagasabb fokozathoz, azok kétségki- vül jól képzettek, ám meg- lehetősen kevesen maradtak az induló létszámhoz képest, sokkal nagyobb a »lemor- zsolódás«, mint nálunk.

— németh —

Menzai órjázat

Ugy látszik, kevés az egye- temeken a testnevelési órák száma. Nem lazulnak meg kellőképpen az izmok, kell még valamilyen kiegészítő- sport, teszem azt, a távfu- tás. Legalábbis a Hősök ka- puja tájékán járókelő embe- rek figyelmét minden délben felkelti a bőszi diákcsoportok és egyéni versenyzők célra törő küzdelme a 2-es men- za irányába.

De végül mintha értelmet vesztené az előbbi versengés, közvetlenül a cél előtt abba- marad a hajrá: szép nyugod- tan megállnak a kapu előtt, és tömött sorokba verődve várakoznak. Ugy, ahogy az első fényképfelvételünk is mutatja.

Hát ez meg mire jó? Er- re a kérdésre sem a diákok, sem az Alföldi Üzemélel- mezési Vállalat, a 2-es men- za fenntartója sem tud vála- szolni. Hiába nyitnak új konyhák, új menzák az egye- temisták számára, a zsúfolts- ág nem csökkent. Minden délben a bejáratnál az üttes- tig ér az ebédre várakozók sora.

Fotó: Liebmann

Pedig a vállalat nemrég önkiszolgálóvá alakította át a menzát, tehát ha nem déli 12-től 1 óráig kellene étkeznie a diákok többségé- nek, kényelmesen és gyorsan megebédelhetnének. A be- rendezés, melyet a második felvétel bemutat, korszerű, megfelel a mai követelmé- nyeknek.

Csak egyetemek órarendje nem felel meg a diákok és a konyha érdekeinek. S ez már nemcsak a 2-es menzá- ra vonatkozik: a jelenlegi helyzetben, amikor évről év-

re szával gyarapodik a hallgatók száma, s ugyan- azt a menzát, tehát ha nem annyi a kőzetkeztetésben résztvevő, más megoldás nincs, csak a lépcsőzetes ét- kezési idő bevezetése. Az igényeket és a lehetőségeket összehangba kellene hozni az egyetemeknek és az üzem- élelmezési vállalat szegedi kirendeltségének!

V. E.

A konferencia után

Tanulságok az emlékezés tükrében

Gyorsan múlik az idő. Már emlékként kell felidé- zni magunkban a VI. Országos Tudományos Diákköri Konferencia három szegedi napjának eseményeit, a vitákat, a találkozásokat, a keletkező barátságokat.

Dr. Fehér Ottó egyetemi docens, aki a debreceni hall- gatókat kísérte el kollegájá- val, dr. Simárszky János adjunktussal és az egyetemi KISZ-bizottság titkárával, Hilbert Lászlóval, arról be- szélt, hogy a tavalyi debreceni találkozó színvonalához viszonyítva is öröndetes fejlődést tapasztalt mind a dolgozatok, mind a viták színvonalában.

Hasonló véleménye volt Simárszky adjunktusnak is, aki egy nagyon elgondol- kodtató megjegyzést tett az országos konferencia idő- pontjának megválasztásával kapcsolatban. Valóban nem szerencsés, hogy a konferen- cia időben épp egybeesett a

szigorló orvoshallgatók vizs- gáinak, illetve a vizsgákra való felkészülésnek az ide- jével.

Dr. Mérey Tibor egyetemi docens a pécsi diákkörösö- ket hozta el a tiszpartji vá- rosba. Ők 39-en jöttek és 17 előadást hoztak maguk- kal. S hogy mit vittek haza a konferencia befejeztével? Mint akkor Mérey docens és dr. Lászlár Gyula gyakor- nok is mondta, mindenk előtt egy kedves fogadtatás és három rendkívül érdekes tartalmú, hasznos el- töltött nap emlékét.

Általában jó volt a kon- ferencia előkészítése és szer- vezett, pontos bonyolítása. Akadtak ugyan bosszantó zökkenők, kisebb szépség- hibák, de ezek nem zavarták meg a kialakult jó lég- kört, hangulatot. A pécsi- ket is zavarta például, hogy a konferencia Szegeden sten- cilezve előállított program- jához szinte az utolsó pilla- natban jutottak hozzá. Így főleg a vendégek nem ké- szülhettek fel előre a viták- ra, hozzászólásokra. Talán ezért hangzott el a vártnál kevesebb felszólalás a viták- on a »vidékiek«, a vendé-

gek részéről. S meg kell je- gyeznünk, hogy a tudom-ányegyetemi szekciókban nem kismértékben gátolta a tartalmú vita kibontakozá- sát az előadások tartalmi ismertetésének hiánya, ami viszont erénye volt az or- vostudományi szekció kévsé napvilágot látott programjá- nak.

Tanulság számos adódott a három nap pergő epizódjai során. Az esten derült ki, hogy mennyire túlméretezett volt az egyetemi alkotókörök szerzői estjének műsora, hogy a kultúr-estre bizony nem készültek fel eléggé a tudományegyetemi népitán- cosok, szavalók. A felsoro- lást lehetne folytatni még. Mind e kifogások azonban legfeljebb apró szépséghi- bák voltak a szegedi rendez- vényisorozatnak, egészében azonban nem rontották le annak értékét, eredményes- ségét.

Vendégeink pedig — s ez a konferencia szegedi szer- zőinek jó munkáját dicséri — nem csalódtak, hanem jó benyomásokkal távoztak el városunkból.

Hozzászólás és kiegészítés

Megjegyzések Farkas István cikkéhez

SOKFÉLE véleményt hal- lottam már Farkas István A hivatástudatról című cikké- vel kapcsolatban, csak éppen közömbösebb nem. Szídták, vagy védelmezték, vitakoz- tak vele, vagy alátámasztot- ták állításait, de senki sem tudott szó nélkül elmenni mellette. Ez a tény már ön- magában is bizonyítja, hogy a cikkirő fontos és élő prob- léma hívja fel a figyel- met. S hogy szembe mert nézni ezzel a problémával, s meg próbálta azt tudato- sítani, nem a személyes ellen- kérésértéki pszichológusokat, hanem komoly számvetést érdemel.

Bár »én«-nek és »ti«-nek az a bántó különválasztása, mely a cikkben megtalálha- tó, az én fülemet is bántotta, mégis le kell szögezmem, hogy az alapproblémával lé- nyegében egyetértek, annak ellenére, hogy egy kicsit túl- zottan sötétnek találok azt a képet, melyet a cikkirő rajzolt.

BE KELL azonban valla- nonn, hogy én nem merek arra vállalkozni, hogy pontos képet rajzoljak az egye- temistákról hivatástudat te- kintetében, de az vitathatat- lan tény, hogy gimnáziuma- inkban mérhetően sok rossz tanár tanít! (Nemcsak magyar tanár! De mi most elsősorban róluk beszélünk.) Hány emberrel találkozunk nap mint nap, akikkel gim- náziumi magyar tanárunk utáltatta meg az irodalmat,

De nem kell túlságosan messzire menni, hiszen itt Szegeden a Radnóti gimnáziumban — az ország egyik legjobb gimnáziumában — is hallhattunk olyan iroda- lom órát Puskinról, hogy jegszívesebben sírtunk volna. Míg a tanár az Anyegin eszméi mondanivalóját fejte- gette, addig a gyerekek új- ságot olvastak vagy vice- ket meséltek.

És ennek a jelenségnek a gyökereit nem kereshetjük máshol csak az egyetemis- ták életmódjában és menta- litásában, illetve talán még ennél is mélyebben. Véle- nyem szerint ugyanis ez az egész probléma részben már maga is következmény — egyetemi rendszerünk né- hány aránytalanságának és hibájának következménye. Hangsúlyozom tehát, hogy csak részben, s ha én most főleg erről a részről beszé- lek, az nem azért történik, mert angyalborbe akarom burtogatni magunkat, hanem elsősorban azért, mert a szubjektív részről már ma- ga a cikkirő is beszél.

A KÜLSŐ tényezők kö- zül első helyen említeném az oktatás szerkezetében megfigyelhető néhány arány- talanságot. Mert kérdem én, egészséges állapot-e az, hogy volt olyan felülviz, amikor pedagógiából több óránk volt mint bármelyik szak- tárgyból, ugyanakkor művészet történetet összesen csak egy félévben fogunk

hallgatni. Pedig a gimnázium- ban a művészet történet oktatása ránk fog hárulni. A reformtervezet szerint a filmművészettel is nekünk kell majd megismertetni a tanulókat. De hogyan, ami- kor a filmklub előadásaira összesen 30-40 ember jár.

Evek óta kétségbeesett és reménytelen harcot folyta- tunk az órák iránt meg- nyilvánuló érdektelenség el- len. De vajon elég-e ha csak mi harcolunk? A katalógus, a KISZ-fegyelmi vagy egyéb rendőri eszköz elegendő le- het-e itt? Máshol van itt a megoldás! Néhány évvel ez- előtt pl.: KISZ-gyűléseken voltunk kénytelenek megvit- tatni a régi magyar iroda- lomról szóló előadások iránti »ellenállást«. Ma viszont kedden 12 órakor életve- szélyes a III. emeleten tar- tozkodni, mert az első éve- sek mindenkit legázolnak igyekezetükben — az elő- adások tárgya ugyancsak a régi magyar irodalom. Va- jon nem az előadások jelle- gének megváltozása okozta ezt a jelenséget?

LEHETNE még beszélni a túlterhelésről és egyéb prob- lémaokról is, de talán ennyi- ben is sikerült éreztetni, hogy az a komoly és súlyos probléma, melyet a cikk felvet, még annál is jóval bonyolultabb és mélyebben gyökerezik, mint Farkas Ist- ván kifejtette.

Gáderosi Vass István

Életmentés az Orvosegyetemen

Kéri Mihály bátor helytállása

1963. november 14-én dél- ben a Gyógyszerészet Vegy- tani Intézetben súlyos baleset történt. Debreceni Jenőné tanszéki munkaerő kezében raktárrendezés köz- ben eltörtött egy 5 literes klórszulfonsavat tartalmazó üveg. Szerencsétlenségére menekülés közben a kiömlő savban elcsúszott és súlyos marási sérüléseket szenvedett. Sérülései miatt mene- külni nem tudott, csak annyit erény volt, hogy a raktárja- tól kilökte és segítségért kiáltson. A lépcsőn felfelé haladó Kéri Mihály épület- gépész hallotta a segélykiál- tást, meglátta a raktárjón kituduló sűrű savgözeke- t, nem törődve saját testi ép- ségével, behatolt a raktárba és Debrecenit a folyosóra húzta, miközben maga is marási sérüléseket szenvedett.

Elsősegély nyújtás után a mentők a sérültet percekben belül a Borklinikára vitték, ahonnan a sok veszély meg- szűnte után mentőrepülővel a budapesti Kun-utcai kór- ház égési osztályára szállí- tották. A harmadfokú égési sebek gyógyulásra termé- szetesen hónapokra lesz szük- sége.

Ha Kéri Mihály nem ismeri fel a helyzetet és késlekedik a segélynyújtás- sal, Debrecenit a sósav- gázban megfullad. A bátor helytállásért és életmenté- sért illesse köszönet Kéri Mihály gépész!

S. L.

KÖNYVSZEMLE

SZERB ANTAL:

Szerelem a palackban

Szerb Antal összes novellá-inak és regénytüredékeinek összegyűjtésére vállalkozott a kiadó ezzel a kötettel, hogy megmutassa a szépirod. Szerb Antal munkásságának egy részét. Szükség volt erre a kötetre, nemcsak azért, mert ragyogóan szellemes író, sőt a maga módján filozófus is mértünk meg a novellákból, hanem azért is, mert közvé- leményünk túlnyomó része már csak egyféle Szerb Antalt ismert, az irodalomtör- ténészt, szépirodalmi munkásságáról pedig vetünk tu- domást.

Pedig nagy mulasztás nem észrevenni ezeket a műveket, melyekben egy furcsa, zárt világ bontakozik ki, amely- nek alig van köze a közvet- len valósághoz, sőt amely szinte tudatosan fordul el tő- től. Hősei mindig a szellem emberei, írók, költők, tudósok, vagy a középkor egzal- talt, fokozott érzékenysé- gű képviselői, akik értik az éle- tet, de képtelenek arra, hogy émi is tudják.

Mindig ők a fölényesek, éppen értelmük, »túlokossá- guk« miatt, rögtön felismer- nek minden helyzetet, legyen az lélektani, szerelmi, vagy gazdasági, viszont ez az éle- slátás hiábavaló, mert a »meg- értett« és az »élő« élet olyan távol van egymástól, olyan széles szakadék választja el a kettőt, amelyet már lehetet- lenség áthidalni.

A novellák színtere mindig a külföld. Itália, Anglia és főleg Párizs, melynek vára- zsa elkapja a novellák filoz- sóit, akik itt szeretnének szabadon émi, legalább csak

annyira szabadon, ahogy a szabad életet ők elképzelik, de kísérletük mindig kudarc- al végződik, éppen a való- ság és saját belső világuk összeütközése miatt. Ezek a kudarcok azonban soha nem vezetnek tragédiára (Szerb Antal sokkal inkább földte áll a dolgoknak, semhogy ilyen megoldást válasszon) hanem a hősök nyugodtan, mintegy hozzászokva, teszik el ezeket a kudarcokat a töb- bi mellé.

Hiába az időnként felvil- lantó derű, szomorú ez a vil- ág, melyet novelláiban meg- mutat. Az író szellemessége nem a jókedvből, hanem ép- pen a szomorúságból fakad, ironia, mégpedig elsősorban önironia, mert tragédiáját tetézi az, hogy ő maga látja legjobban az okot, de az ener- vált, túlfinomult intellektus nem képes arra, hogy kitör-jön ebből a világból.

Legjobb, legértetesebb novel- lája A herceg, amely szintén keserű ironiával van tele, ironizálja a történelmet magát, a történelemtudományt és (új) ből a keserű öngúny) azt, hogy ő maga mennyire kívül rekedt a történelemből.

Mégis, az ironia nem fa- jul cinizmussá a többi novellá- ban sem. A hercegben pedig ki- lönösen messze van a cin- izmusból. Bírálta és szeretet- ebben a novellában éri el a legértetesebb egyensúlyt. Szeretet és gonoszság, szép és visszataszító különös ke- veréke ez az írás, ettől igaz- zán emberi és ami ebből már törvényszerűen következik, ettől igazán jó és értékes.

Bistey András